

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2017/1252,

11. juuli 2017,

millega toetatakse kemikaaliohutuse ja -julgeoleku tugevdamist Ukrainas kooskõlas massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamist käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540 (2004) rakendamisega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu võttis 12. detsembril 2003 vastu massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia, mille II peatükis on loetelu massihävitusrelvade leviku tõkestamise meetmetest, mida on vaja võtta nii liidus kui kolmandates riikides.
- (2) Liit viib kõnealust strateegiat aktiivselt ellu ja rakendab selle III peatükis loetletud meetmeid, eelkõige eraldades rahalisi vahendeid konkreetsete projektide toetamiseks, mida juhivad mitmepoolsed institutsioonid, pakkudes riikidele tehnilist abi ja ekspertnõu paljude massihävitusrelvade leviku tõkestamise meetmete osas, ning tugevdab Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Julgeolekunõukogu rolli.
- (3) ÜRO Julgeolekunõukogu võttis 28. aprillil 2004 vastu resolutsiooni 1540 (2004) (edaspidi „UNSCR 1540 (2004)“), esimese rahvusvahelise dokumendi, mis terviklikult ja igakülgelt käsitleb massihävitusrelvi, nende kandevahendeid ja massihävitusrelvadega seotud materjale. UNSCR 1540 (2004) sätestab siduvad kohustused kõikidele riikidele, kelle eesmärgiks on ära hoida ja tõkestada valitsusest sõltumatult tegutsevate isikute või organisatsioonide juurdepääsu sellistele relvadele ja relvadega seotud materjalidele. ÜRO Julgeolekunõukogu otsustas UNSCR 1540 (2004) abil ka seda, et kõik riigid peavad võtma ja jõustama tõhusaid meetmeid, millega kehtestatakse siseriiklik kontroll, et hoida ära tuuma-, keemia- või bioloogiliste relvade ja nende kandevahendite levik, sealhulgas kehtestades asjakohased kontrollid seonduvate materjalide üle.
- (4) Keemiarelvade keelustamise konventsiooni ja UNSCR 1540 (2004) ülemaailmne järgimine ja täielik rakendamine on Ukraina jaoks massihävitusrelvade leviku tõkestamise valdkonnas peamiste prioriteetide hulgas, eelkõige võttes arvesse asjaolu, et Ukraina on ajavahemikul 2016–2017 ÜRO Julgeolekunõukogu mittealaline liige.
- (5) Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vaheline assotsieerimisleping⁽¹⁾ (edaspidi „assotsieerimisleping“) allkirjastati 21. märtsil ja 27. juunil 2014. Assotsieerimislepingus nähakse muu hulgas ette Ukraina õigusaktide kiirendatud ühtlustamise asjakohaste liidu õigusaktidega, sealhulgas takistuste kõrvaldamise UNSCR 1540 (2004) täielikuks rakendamiseks. Assotsieerimislepingut on ajutiselt ja osaliselt kohaldatud alates 2014. aasta novembrist ja 2016. aasta jaanuarist.
- (6) Kooskõlas Ukraina valitsuse koostatud assotsieerimislepingu rakendamise tegevuskavaga (2014–2017) võttis Ukraina kohustuse töötada välja eeskirjad ohtlike ainetega seotud suurõnnetuste kontrollimiseks. Ukraina ministrite kabinet otsustas ka tugevdada kemikaaliohutust ja -julgeolekut, töötades välja seadusandlikud ja reguleerivad meetmed, mida võetakse seoses ohtlike keemiliste ainete ohutu käitlemise nõuete järgimise ning ohtlike keemiatoodete ebaseadusliku turustamise ärahoidmisega.

⁽¹⁾ Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vaheline assotsieerimisleping (ELT L 161, 29.5.2014, lk 3).

- (7) Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (OSCE) korraldas 11. ja 12. detsembril 2014 ÜRO desarmeerimisküsimuste büroo (UNODA), Ukraina Keemikute Liidu ning kemikaaliohutuse ja -julgeoleku rahvusvahelise keskuse toetusel Kiievis üleriigilise ümarlauakohtumise seoses Ukraina suutlikkusega kemikaaliohutuse ja -julgeoleku valdkonnas ning integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmi väljatöötamisega Ukrainas, sealhulgas UNSCR 1540 (2004) rakendamise edendamiseks. Ümarlauakohtumisel osalesid Ukraina ja rahvusvaheliste partnerite paljude sidusrühmade esindajad ning selle tulemus kinnitati soovitude heakskiitmisega.
- (8) 24.–26. veebruaril 2015 toimus Viinis peamiste sidusrühmade ja rahvusvaheliste partnerite koosolek, millel käsitleti integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmi väljatöötamist Ukrainas, sealhulgas UNSCR 1540 (2004) rakendamise edendamist. Ukraina osalejad kiitsid heaks Ukraina integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmi teekaardi.
- (9) Sellega seoses koostas OSCE sekretariaat tihedas koostöös Ukraina pädevate asutustega projektiettepanekud, mis esitati liidule ÜVJP eelarvest rahastamiseks.
- (10) Vastavalt käesolevale otsusele läbiviidavate projektide tehniline rakendamine tuleks teha ülesandeks OSCE sekretariaadile,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Selleks, et edendada rahu ja julgeolekut ning tõhusat mitmepoolsust ülemaailmsel ja piirkondlikul tasandil, taotleb liit järgmiste eesmärkide täitmist
 - a) rahu ja julgeoleku edendamine liidu naabruses, vähendades OSCE piirkonnas ning eelkõige Ukrainas kontrollitavate ja toksiliste kemikaalide ebaseadusliku kaubandusega loodud ohtu;
 - b) tõhusa mitmepoolsuse toetamine piirkondlikul tasandil, toetades OSCE tegevust, mille eesmärk on suurendada Ukraina pädevate asutuste suutlikkust, et hoida ära kontrollitavate ja toksiliste kemikaalide ebaseaduslikku kaubandust, kooskõlas UNSCR 1540 (2004) alusel võetud kohustustega.
2. Lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks võtab liit järgmised meetmed:
 - a) kemikaaliohutuse ja -julgeoleku alase Ukraina õigusraamistiku parandamine;
 - b) Ukraina riikliku referenttseskuse loomine kontrollitavate ja toksiliste kemikaalide tuvastamiseks;
 - c) kontrolli tugevdamine kontrollitavate ja toksiliste kemikaalide piiriülese liikumise üle.

Esimeses lõigus nimetatud meetmete üksikasjalik kirjeldus on esitatud lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja ühise julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“).
2. Artikli 1 lõike 2 esimeses lõigus nimetatud meetmete tehnilist rakendamist teostab OSCE sekretariaat. OSCE sekretariaat täidab seda ülesannet kõrge esindaja vastutusel. Selleks lepib kõrge esindaja OSCE sekretariaadiga kokku vajaliku korra.

Artikkel 3

1. Artikli 1 lõike 2 esimeses lõigus osutatud meetmete rakendamise lähtesummaks on 1 431 156,90 eurot.
2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud summast, hallatakse vastavalt liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

3. Järelevalvet lõikes 2 osutatud kulutuste nõuetekohase haldamise üle teostab komisjon. Sellel eesmärgil sõlmib komisjon rahastamislepingu OSCE sekretariaadiga. Rahastamislepingus sätestatakse, et OSCE sekretariaat tagab liidu abi nähtavuse, mis vastab selle suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 osutatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Komisjon teavitab nõukogu nimetatud protsessis esilekerkinud raskustest ja rahastamislepingu sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 4

Kõrge esindaja esitab nõukogule aruande käesoleva otsuse rakendamise kohta, tuginedes OSCE sekretariaadi poolt korrapäraselt koostatavatele aruannetele. Nimetatud aruannete põhjal viib nõukogu läbi hindamise. Komisjon annab teavet artikli 1 lõike 2 esimeses lõigus nimetatud meetmete finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.
2. Otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud rahastamislepingu sõlmimisest või kuue kuu möödumisel selle vastuvõtmisest, kui kõnealuse ajavahemiku jooksul ei ole sõlmitud nimetatud rahastamislepingut.

Brüssel, 11. juuli 2017

Nõukogu nimel
eesistuja
T. TÕNISTE

LISA

Kemikaaliohutuse ja -julgeoleku tugevdamine Ukrainas kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1540(2004)

1. Taust

Keemiarelvade või kemikaalide relvadena kasutamine valitsusväliste osalejate poolt on muutunud reaalseks ohuks. Praegust julgeolekuolukorda arvesse võttes ohustavad kemikaalide loata kasutamisest või keemiatööstusettevõtete vastu suunatud rünnakutest tulenevad ohud ja riskid tõsiselt Ukraina julgeolekut, majandust, rahvatervist ja keskkonda. Seetõttu korraldab Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (OSCE) 11. ja 12. detsembril 2014 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) desarmeerimisküsimuste büroo (UNODA), Ukraina Keemikute Liidu ning kemikaaliohutuse ja -julgeoleku rahvusvahelise keskuse toetusel Kiievis üleriigilise ümarlauakohtumise seoses Ukraina suutlikkusega kemikaaliohutuse ja -julgeoleku valdkonnas ning integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmi väljatöötamisega Ukrainas, sealhulgas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu resolutsiooni (UNSCR) 1540 (2004) rakendamise edendamiseks.

Järelmeetmena korraldati 24.–26. veebruaril 2015 Viinis kohtumine, millel käsitleti integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmi väljatöötamist. Riiklikud osalejad kiitsid heaks integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmi tegevuskava. Esimese sammuna viisid rahvusvahelised eksperdid läbi Ukraina kemikaaliohutuse ja -julgeoleku täieliku läbivaatamise (edaspidi „täielik läbivaatamine“). Täieliku läbivaatamise käigus analüüsiti muu hulgas üldist kemikaaliohutuse ja -julgeoleku poliitikat Ukrainas, ohtlike kemikaalide transpordi ohutust ja turvalisust, ohtlike kemikaalide analüüsimise infrastruktuuri ja tehnilist suutlikkust, piiri- ja tollikontrolli ohtlike kemikaalide liikumise üle ning kemikaalide tootmise, ladustamise ja kasutamise ohutust ja turvalisust riigi tööstuses.

Täieliku läbivaatamise tulemusel töötas OSCE välja kolm projekti, et toetada integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmi. Projektid töötati välja koostöös asjakohaste Ukraina ametiasutustega. Kõik projektid rakendatakse ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu rakenduskava vastavate sätete kohaselt.

2. Eesmärgid

Käesoleva otsuse üldeesmärk on toetada OSCE projekte, mille eesmärk on tugevdada kemikaaliohutust ja -julgeolekut Ukrainas kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1540 (2004) ning assotsieerimislepinguga, andes olulise panuse Ukraina integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmi toetuseks. Eelkõige on käesoleva otsuse eesmärgiks vähendada kontrollitavate ja toksiliste kemikaalide ebaseaduslikust kaubandusest tulenevat ohtu OSCE piirkonnas, eelkõige Ukrainas, ning seeläbi edendada rahu ja julgeolekut liidu naabruses.

3. Projektide kirjeldus

3.1. Projekt 1: kemikaaliohutuse ja -julgeoleku alase Ukraina õigusraamistiku parandamine

3.1.1. Projekti eesmärk

— Ukraina seadusandliku ja õigusraamistiku parandamine kemikaaliohutuse ja -julgeoleku osas, tehes seda osana riigi integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmist ning vastavalt kohustustele, mis on võetud UNSCR 1540(2004) alusel.

3.1.2. Projekti kirjeldus

— Selleks, et aidata Ukraina valitsusasutustel käsitleda toksiliste kemikaalide väärkasutamisest tulenevaid ohte, tegid OSCE ja Ukraina pädevad asutused kindlaks neli prioriteetset dokumenti, mis on seotud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku alase seadusandluse parandamisega:

- tehnilised eeskirjad keemiatoodete ohutu ja turvaline käitlemise kohta;
- tehnilised eeskirjad ohtlike keemiliste ainete klassifikatsiooni ja märgistuse kohta;
- muudatused Ukraina seaduses, mis käsitleb kõrge riskiga rajatisi;
- Ukraina ministrite kabineti määrus kõrge riskiga rajatiste määratlemise ja julgeolekudeklaratsiooni kohta.

3.1.3. Projekti oodatavad tulemused

- Projekti tulemusel koostatakse neli punktis 3.1.2 nimetatud dokumenti ning need võetakse vastu riigi reguleerivasse ja õigusraamistikku.

3.1.4. Projekti kasusaajad

- Ukraina majandusarengu- ja kaubandusministeerium
- Ukraina riiklik hädaabiteenistus

3.2. Projekt 2: Ukraina riikliku referentkeskuse loomine kontrollitavate ja toksiliste kemikaalide tuvastamiseks

3.2.1. Projekti eesmärk

- Parandada Ukraina ametiasutuste suutlikkust teha kindlaks toksilisi kemikaale ja nende lähteaineid ning viia läbi kohtuekspertiisi nende kuritarvitamise kohta, tehes seda osana riigi integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmist ning vastavalt kohustustele, mis on võetud UNSCR 1540(2004) alusel.

3.2.2. Projekti kirjeldus

- Kooskõlas täieliku läbivaatamise tulemusel esitatud soovitusel ja olles saanud Ukraina tervishoiuministeeriumi heakskiidu, võiks olemasoleva uurimiskeskuse baasil luua riikliku referentkeskuse. Kõnealuse uurimiskeskuse laboratooriumitel ei ole siiski asjakohast õiguslikku alust, standardset töökorda huvitatud ametiasutustele ja erasektori organisatsioonidele teenuste osutamiseks, ega ka spetsiifilisi kõrgresolutsiooniga keemilise analüüsi instrumente ohtlike kemikaalide täpseks ja usaldusväärseks avastamiseks ja tuvastamiseks. Seega aidatakse projektiga luua täielikult toimiv riiklik referentkeskus, sealhulgas läbi viia hange kõrgresolutsiooniga keemilise analüüsi instrumentide soetamiseks ning laboritöötajate asjakohane koolitus.

3.2.3. Projekti oodatavad tulemused

- Luuakse riiklik referentkeskus kontrollitavate ja toksiliste keemiliste ainete tuvastamiseks ning see integreeritakse keemilistele ohtudele reageerimise riiklikesse ja rahvusvahelistesse süsteemidesse.
- Ajakohastatakse uurimiskeskuse laboriseadmeid.
- Riiklik referentkeskus lisatakse rahvusvahelisesse raamistikku.
- Koolitatakse laboritöötajaid.

3.2.4. Projekti kasusaajad

- Ukraina tervishoiuministeerium

3.3. Projekt 3: kontrolli tugevdamine kontrollitavate ja toksiliste kemikaalide piiriülese liikumise üle

3.3.1. Projekti eesmärk

- Tõhustada Ukraina piirikontrolli ja riiki transiidina läbivate kemikaalide seiret, tehes seda vastavalt kohustustele, mis on võetud UNSCR 1540(2004) alusel.

3.3.2. Projekti kirjeldus

- Täieliku läbivaatamise kohaselt tuleb tugevdada toksiliste kemikaalide piiriülese liikumise sisekontrolli ja asjaomast siseriiklikku suutlikkust. Seetõttu on projekti eesmärgiks luua nõuetekohases ametlikus vormis siseriiklikud koolitussüsteemid ning koolitada Ukraina piirivalveteenistuse ja Ukraina maksuameti ametnikke koolitajateks Ukraina riigipiiri ületavate kontrollitavate ja toksiliste kemikaalide avastamise ja tuvastamise valdkonnas. Projektiga antakse Ukraina ametiasutustele kestlikud teadmised ja parimad tavad kemikaaliohutuse ja -julgeoleku ning kriisiohje menetluste kohta seoses kontrollitavate ja toksiliste kemikaalidega, töötatakse sel eesmärgil välja ELi asjaomaste töökordadega ühtlustatud siseriiklik standardne töökord, tehakse antud valdkonnas kindlaks rahvusvahelised standardid ja tavad, viiakse läbi teoreetilisi õppusi, väliõppusi piiril jne. Projekt aitab ka tõhustada ekspordikontrolli, mistarvis Ukraina tolliasutused jõustavad kahesuguse kasutusega kaupade liidu kontrollinimekirja.

- Määrati kindlaks järgmised sekkumisvaldkonnad:
 - riiki transiidina läbivate kemikaalide analüüs ja seire;
 - piirikontroll ja salakaubavedu;
 - haridus ja teadlikkus;
 - kemikaaliohutuse ja -julgeolekuga seotud asjakohaste haldus- ja operatiivnormide kehtestamine;
 - transiidi käigus tekkinud õnnetuste korral hädaolukordadele reageerimine.

3.3.3. Projekti oodatavad tulemused

- Ukraina maksuameti ja Ukraina piirivalveteenistuse jaoks luuakse siseriiklikud koolitusprogrammid maismaa piiripunktide, sadamate ja lennujaamade kaudu toimuvate kontrollitavate ja ohtlike kemikaalide piiriülese liikumise kemikaaliohutuse ja -julgeoleku ning kriisiohje valdkonnas.
- Regulaatiivsel-, juhtiv- ja operatiivtasandil koolitatakse töötajaid, sealhulgas koolitajaid Ukraina maksuametist ja Ukraina piirivalveteenistusest ning transporti reguleerivatest asutustest
- Tugevdatakse ekspordikontrolli ja jõustamise alast võimekust, et kontrollida kontrollitavate ja ohtlike kemikaalide piiriülest liikumist maismaa piiripunktide, sadamate ja lennujaamade kaudu.

3.3.4. Projekti kasusaajad

- Ukraina maksuamet
- Ukraina piirivalveteenistus

4. Projektide rakendamiseks antav haldustoetus

OSCE sekretariaadi ja OSCE Ukraina projektikoordinaatori büroo pühendunud töötajad koordineerivad ja juhivad jaotises 3 esitatud projektide rakendamist, et täiendavalt arendada koostööraamistikku Ukraina partnerite vahel, töötades muu hulgas välja asjakohaseid uusi projektiettepanekuid ja riiklikke meetmeid.

Toetust osutav personal täidab järgmisi ülesandeid:

- projektide juhtimine projektitsükli kõigis etappides;
- projektide igapäevase finantsjärelvalve teostamine;
- tehnilise ja juriidilise oskusteabe pakkumine, suuremate hangete toetamine, teiste rahvusvaheliste organisatsioonide kaasamine, heakskiidetud projektide tulemuste kvaliteedi tagamise ja kvaliteedikontrolli teostamine, liidule esitatav aruandlus kõikide integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmi tegevuse kohta;
- Ukraina ametiasutuste toetamine, et töötada integreeritud kemikaaliohutuse ja -julgeoleku programmi alusel välja uued siseriiklikud meetmed kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1540 (2004).

5. Kestus

Projektide eeldatav kogukestus on 36 kuud.

6. Tehnilise rakendamise üksus

Käesoleva otsuse tehniline rakendamine tehakse ülesandeks OSCE sekretariaadile. OSCE sekretariaat rakendab käesoleva otsuse kohaseid tegevusi koostöös muude rahvusvaheliste organisatsioonide ja asutustega, eelkõige eesmärgiga tagada tõhus sünergia ja vältida Keemiarelvade Keelustamise Organisatsiooni tegevuse dubleerimist, toimides kooskõlas keemiarelvade keelustamise konventsiooniga.

7. Aruandlus

OSCE sekretariaat koostab regulaarselt iga eespool kirjeldatud tegevuse lõpuleviimisel aruande. Lõpparuanded esitatakse liidule hiljemalt kuue nädala möödumisel vastava tegevuse lõpuleviimisest.

8. Juhtkomitee

Kõnealuste projektide juhtkomitee moodustavad kõrge esindaja esindaja ja käesoleva lisa jaotises 6 nimetatud rakendusüksuse esindaja. Juhtkomitee vaatab käesoleva otsuse rakendamise regulaarselt vähemalt iga kuue kuu tagant läbi, kasutades muu hulgas elektroonilisi kommunikatsioonivahendeid.

Projektide kogumaksumus on 1 431 156,90 eurot.

9. Projektide hinnanguline kogumaksumus ja liidu rahaline toetus

Projektide kogumaksumus on 1 431 156,90 eurot.
